

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2010-2011

13 OCTOBRE 2010

Proposition de loi complétant l'article 745sexies du Code civil en vue d'habiliter le Roi à fixer chaque année les modalités de la conversion de l'usufruit du conjoint survivant et du cohabitant légal survivant

(Déposée par M. Guy Swennen)

DÉVELOPPEMENTS

La présente proposition de loi reprend le texte d'une proposition qui a déjà été déposée au Sénat le 13 mai 2008 (doc. Sénat, n° 4-748/1 - 2007/2008).

Les héritages ont toujours été des sources de conflits et de disputes sans fin entre héritiers. Pourtant, notre société s'est manifestement accommodée de ce phénomène, comme s'il s'agissait d'une fatalité. Il ressort d'une enquête parue dans le supplément « Mon Argent » du journal *L'Écho* (9 juin 2007) que les conflits d'héritage sont légion. Sur dix personnes interrogées ayant déjà hérité au moins une fois dans leur vie, pas moins de quatre ont été ou sont encore en conflit avec un autre héritier. Autrement dit, près d'une succession sur deux débouche sur des disputes. Dans 60% de ces cas, le conflit entraîne une rupture irrémédiable des liens familiaux. Selon un article publié le 1er avril 2005 par le quotidien néerlandais *De Volkskrant*, une enquête de l'organisation professionnelle des notaires néerlandais (« *Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie* » — KNB) révèle que plus d'un quart des familles sont divisées par des disputes sur des questions d'héritage et que le phénomène ne cesse de prendre de l'ampleur. La KNB a tiré cette conclusion après avoir interrogé plus d'une centaine de ses membres. Selon dix pour cent des notaires interrogés, une succession sur deux dégènerait en

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2010-2011

13 OKTOBER 2010

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 745sexies van het Burgerlijk Wetboek om de Koning te machtigen jaarlijks de regels te bepalen voor de omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot en van de langstlevende wettelijk samenwonende

(Ingediend door de heer Guy Swennen)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel neemt de tekst over van een voorstel dat reeds op 13 mei 2008 in de Senaat werd ingediend (stuk Senaat, nr. 4-748/1 - 2007/2008).

Dat erfenissen een bron zijn van betwistingen en ruzie voor het leven tussen de erfgenamen wordt sinds jaar en dag blijkbaar ervaren als een niet te vermijden fenomeen in onze samenleving. Uit een enquête van de krant *De Tijd* — bijlage *Netto* (9 juni 2007) blijkt het om ronduit indrukwekkende aantallen ruzies te gaan. Van de tien ondervraagden die ooit al een erfenis ontvingen, zijn er niet minder dan vier die daarover ruzie hadden of nog hebben met een andere erfgenaam. Net niet de helft wordt dus tengevolge van een erfenis geconfronteerd met ruzie. Die ruzie blijkt bovendien in liefst zes van de tien gevallen te leiden tot een blijvende verbreking van de familiebanden. In de Nederlandse *Volkskrant* werd op vrijdag 1 april 2005 op basis van een onderzoek van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) gesteld dat in ruim een kwart van de families ruzie ontstaat over de erfenis en dat het steeds vaker voorkomt. De KNB kwam tot die conclusie op basis van een onderzoek bij meer dan honderd leden. Tien procent van de bevraagde notarissen stelde zelfs dat het bij de helft van de erfenissen tot ruzies komt. Een ander Nederlands onderzoek (*Het Volk* 10 april 2007) kwam ook

conflit. Une autre étude néerlandaise (*Het Volk*, 10 avril 2007) a également constaté que les partages de successions entraînaient des disputes ou des ruptures familiales dans un quart des cas. La thérapeute familiale Else-Marie van den Eerenbemt a interrogé 1 821 personnes à ce sujet. Quand on sait par ailleurs que les membres de la famille et l'entourage direct des héritiers sont impliqués dans ces disputes et compte tenu du fait que les disputes soi-disant résolues, qui ne sont pas reprises par les statistiques, laissent néanmoins des marques indélébiles, il est clair que les héritages sont une véritable pomme de discorde entre une myriade de personnes, les Pays-Bas n'échappant bien sûr pas à la règle.

La Fédération royale du notariat belge confirme l'ampleur des conflits d'héritage. Nous ne disposons pas de statistiques sur le nombre d'actions judiciaires intentées en matière successorale, mais un tour d'horizon nous apprend que ce nombre n'est pas particulièrement élevé. Que ce soit après un laps de temps relativement court ou au terme de plusieurs années de disputes, les héritiers finissent par opter pour un règlement amiable car ils préfèrent jouer la sécurité, ils n'ont pas envie de s'embarquer dans une procédure judiciaire longue et coûteuse et ils veulent en même temps mettre fin à cette douloureuse expérience marquée par une accumulation de malheurs, de soucis et d'autres misères. Ce constat n'enlève pourtant rien au fait qu'une telle épreuve, dont on ressort avec des blessures qui marquent à jamais, est une réalité sociale très répandue, celle des innombrables querelles d'héritages. La sagesse populaire les impute généralement aux frictions refoulées, qui couvent de longue date à l'intérieur de la sphère familiale et qui refont surface à l'ouverture d'une succession. Cette même sagesse populaire affirme que l'argent et la cupidité provoquent toujours des disputes. Ces affirmations ont sans conteste un fond de vérité. Les études néerlandaises précitées imputent également les conflits d'héritage (de plus en plus fréquents) à des causes multiples qui s'appliquent aussi aux successions conflictuelles enregistrées dans notre pays: meilleure connaissance de leurs droits par les citoyens, relâchement des liens familiaux, avènement d'une société de plus en plus dure, nombre croissant de remariages et, plus généralement, de familles recomposées, et absence de testament.

Une étude approfondie de notre droit successoral révèle par ailleurs une autre vérité, tout à fait surprenante: notre droit successoral est lui-même la cause de très nombreux conflits d'héritage.

Soit parce qu'il est devenu obsolète, puisqu'il remonte à l'époque napoléonienne; soit parce qu'il manque de clarté; soit parce qu'il est de nature à semer la zizanie entre les héritiers. Nul ne niera qu'il est du devoir du législateur d'abroger ou de modifier toute disposition du droit successoral de nature à favoriser ou à entraîner inmanquablement des conflits d'héri-

tot de vaststelling dat erfenisverdelingen in een kwart van de families tot ruzie of breuk leidt. Familietherapeute Else-Marie van den Eerenbemt ondervroeg 1 821 mensen in dat verband. Als men daarbij voor ogen houdt dat de familieleden en rechtstreekse omgeving van de erfgenamen bij wijze van spreken participeren in die ruzies en er ook nog rekening mee houdt dat zozegde opgeloste ruzies niet in de cijfers vervat zitten doch wel een blijvende onderhuidse wrevel veroorzaakt hebben, dan is het duidelijk dat erfennissen een bron van verzuring zijn tussen een gigantisch hoog aantal mensen in onze samenleving en blijkbaar ook in Nederland.

De Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen bevestigt de omvang van de erfennisruzies. Er zijn geen cijfers beschikbaar over het aantal gerechtelijke procedures inzake erfennissen, doch een rondvraag leert dat het niet om bijzonder grote aantallen gaat. De erfgenamen opteren na een relatief korte periode of na jarenlang geruzie voor de afhandeling en verkiezen het zekere boven het onzekere, willen een lange en kostelijke gerechtelijke procedure vermijden en tegelijkertijd een punt zetten achter een pijnlijke ervaring van kommer en kwel, ergernis en andere ellende. Toch doet deze vaststelling niets af aan het feit dat het geschetste kwaad van de onherstelbare geslagen wonden een brede maatschappelijke realiteit is die van de vele vechterfennissen. In de volksmond worden veelal de opgekropte wrijvingen die al lang in familieverband sluimeren en die aan de oppervlakte komen bij het openvallen van een erfennis als oorzaak aangewezen. Diezelfde volksmond stelt dat geld en hebzucht altijd wel doen vechten. Ongetwijfeld bevatten die stellingen een kern van waarheid. Andere verklaringen van de (toenemende) erfennisruzies zijn volgens geciteerde Nederlandse onderzoeken divers van aard en zijn voorzeker van toepassing als verklaring van heel wat vechterfennissen in ons land: mondigere burgers, lossere familiebanden, een algemene «verruwing» van onze samenleving, een groeiend aantal stiefoudersituaties en nieuwsamengestelde gezinnen in het algemeen en het ontbreken van een testament.

Uit een grondige studie van ons erfrecht blijkt daarnaast een andere onthutsende waarheid met name onze wetgeving inzake het erfrecht is de oorzaak van heel veel erfennisruzies.

Ofwel omdat ze achterhaald is, aangezien deze wetgeving nog uit de napoleontische tijd dateert; ofwel omdat de wetgeving onduidelijk is; ofwel ze ronduit van aard is om ruzie te veroorzaken. Niemand zal tegenspreken dat het de plicht is van de wetgever om elke onderdeel in het erfrecht dat aanzet of verplicht tot vechterfennissen te schrappen of te

tage. Mais ce n'est pas tout. Le législateur se doit aussi de relever un défi encore plus considérable : celui d'insérer dans notre droit successoral des dispositions visant à prévenir les successions conflictuelles. Une réforme de la législation doit donc aller de pair avec une modernisation générale de notre droit successoral, qui réponde parfaitement à la nouvelle réalité sociale.

La présente proposition fait partie d'un train de propositions qui ont été déposées simultanément pour induire un réel changement d'orientation.

La présente proposition de loi porte sur le paragraphe 3 de l'article 745^{sexies} du Code civil. Cet article règle par une disposition générale la manière dont l'usufruit du conjoint survivant et du cohabitant légal survivant doit être converti lorsque les conditions le permettant sont remplies. Selon cet article, l'usufruit est estimé au jour de la conversion. L'estimation tient compte notamment et suivant les circonstances, de la valeur des biens, de leurs revenus, des dettes et charges qui les grèvent et de la durée de vie probable de l'usufruitier.

Dans la pratique, il s'avère que les règles formulées par le législateur dans cet article sont trop vagues. Le flou qui en résulte est source de disputes et de contestations.

Pour lever toute équivoque, nous tenons à souligner ici que la présente proposition de loi ne cherche en aucune façon à remettre en cause ou à modifier les possibilités actuelles de conversion de l'usufruit du conjoint survivant ou du cohabitant légal survivant.

En adoptant la loi du 14 mai 1981 (*Moniteur belge* du 27 mai 1981), le législateur a voulu préserver les intérêts essentiels du conjoint survivant :

— lorsque le défunt laisse des descendants, des enfants adoptifs ou des descendants de ceux-ci, le conjoint survivant recueille l'usufruit de toute la succession;

— lorsque le défunt laisse d'autres successibles, le conjoint survivant recueille la pleine propriété de la part du prémourant dans le patrimoine commun et l'usufruit du patrimoine propre du défunt;

— lorsque le défunt ne laisse aucun successible, le conjoint survivant recueille la pleine propriété de toute la succession.

Sans entrer dans les détails de toutes les conditions et modalités de la conversion de l'usufruit ainsi recueilli par le conjoint survivant, il importe de faire référence à l'article 745^{quater}, § 1er, alinéa 1er, du Code civil : lorsque la nue-propriété appartient aux

veranderen. Er is echter meer, de uitdaging moet groter zijn : waarom geen bepalingen in ons erfrecht opnemen die erop gericht zijn ruzies te voorkomen? Zo een wetgevende vernieuwing moet hand in hand gaan met een algemene modernisering van ons erfrecht, die voluit oog heeft voor een heel nieuwe maatschappelijke werkelijkheid.

Huidig voorstel is onderdeel van een reeks wetsvoorstellen die in dat verband een effectieve trendbreuk willen realiseren.

Voorwerp van huidig wetsvoorstel betreft artikel 745^{sexies}, § 3, van het Burgerlijk Wetboek. Dit artikel regelt met een algemene bepaling de wijze waarop het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot en van de langstlevende wettelijk samenwonende dient te worden omgezet als de voorwaarden daartoe zijn vervuld. Volgens dat artikel wordt het vruchtgebruik berekend volgens de waarde op de dag van de omzetting. Bij die waardering wordt onder meer en naargelang van de omstandigheden rekening gehouden met de waarde en de opbrengst van de goederen, de eraan verbonden schulden en lasten en de vermoedelijke levensduur van de vruchtgebruiker.

In de praktijk blijkt dat de richtlijnen die de wetgever in dit artikel poneert, te vaag zijn. Deze vaagheid is een bron van ruzie en betwisting.

Voor alle duidelijkheid wensen we hier te benadrukken dat huidig wetsvoorstel in geen enkel opzicht afbreuk wil doen, of een verandering wil realiseren, aan de bestaande mogelijkheden tot omzetting van het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot of van de langstlevende wettelijk samenwonende.

Met de wet van 14 mei 1981 (*Belgisch Staatsblad* van 27 mei 1981) heeft de wetgever de essentiële belangen van de langstlevende echtgenoot willen veiligstellen :

— wanneer de overledene afstammelingen, geadopteerde kinderen of afstammelingen van deze achterlaat, verkrijgt de langstlevende echtgenoot het vruchtgebruik van de gehele nalatenschap;

— wanneer de overledene andere erfgenamen achterlaat, verkrijgt de langstlevende echtgenoot de volle eigendom van het deel van de eerststervende in het gemeenschappelijk vermogen en het vruchtgebruik van diens eigen vermogen;

— wanneer de overledene geen erfgerechtigden achterlaat, verkrijgt de langstlevende echtgenoot de volle eigendom van de gehele nalatenschap.

Zonder in detail te gaan op alle voorwaarden en modaliteiten van de omzetting van het aldus bekomen vruchtgebruik door de langstlevende echtgenoot, is het belangrijk te verwijzen naar artikel 745^{quater}, § 1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek : wanneer de

descendants de l'époux prédécédé, à ses enfants adoptifs ou aux descendants de ceux-ci, la conversion totale ou partielle de l'usufruit peut être demandée par le conjoint survivant ou un des nus-proprétaires, soit en la pleine propriété de biens grevés de l'usufruit, soit en une somme, soit en une rente indexée et garantie. Il est particulièrement important de souligner en outre que l'usufruit qui s'exerce sur l'immeuble affecté au jour de l'ouverture de la succession au logement principal de la famille et sur les meubles meublants qui le garnissent, ne peut être converti que de l'accord du conjoint survivant.

En adoptant la loi du 28 mars 2007, le législateur a créé un droit successoral *ab intestato* pour les cohabitants, même s'il ne s'applique qu'aux cohabitants ayant fait une déclaration de cohabitation légale au sens de la loi du 23 novembre 1998.

Le droit successoral du cohabitant légal survivant porte uniquement sur l'usufruit de l'immeuble affecté pendant la cohabitation à la résidence commune de la famille, et sur les meubles meublants qui le garnissent.

Le droit successoral du cohabitant légal survivant est donc manifestement beaucoup plus restreint que le droit successoral du conjoint survivant.

En ce qui concerne la possibilité de convertir l'usufruit, le cohabitant légal survivant acquiert les mêmes droits que le conjoint survivant pour demander la conversion soit en la pleine propriété de biens grevés de l'usufruit, soit en une somme, soit en une rente indexée et garantie. De même, l'usufruit qui s'exerce sur l'immeuble qui était affecté au logement principal de la famille et sur les meubles meublants qui le garnissent, ne peut être converti à la demande du nu-proprétaire que de l'accord du cohabitant légal survivant.

En ce qui concerne la possibilité de conversion de l'usufruit, la nouvelle loi fait référence aux règles relatives à l'usufruit du conjoint survivant (article 745^{quater} à 745^{septies} du Code civil) et les déclare applicables par analogie au cohabitant légal survivant.

La conversion d'usufruit évoquée peut se faire de plusieurs manières. La méthode la plus courante est sans conteste le rachat de l'usufruit pour une somme correspondant à la valeur escomptée du produit annuel de l'usufruit.

Mais dans la pratique, la conversion de l'usufruit s'effectue par l'application de différentes règles, points de vue et tables. La difficulté majeure consiste à fixer

blote eigendom aan de afstammelingen van de vooroverleden echtgenoot, aan zijn geadopteerde kinderen of aan de afstammelingen van dezen toekomt, kan de langstlevende echtgenoot of één van de blote eigenaars vorderen dat het vruchtgebruik geheel of ten dele wordt omgezet, hetzij in de volle eigendom van met vruchtgebruik belaste goederen, hetzij in een geldsom, hetzij in een gewaarborgde en geïndexeerde rente. Bijzonder belangrijk is het daarbij aan te stippen dat het vruchtgebruik van het onroerend goed dat bij het openvallen van de nalatenschap het gezin tot voornaamste woning diende en van het daarin aanwezige huisraad, niet kan worden omgezet dan met instemming van de langstlevende echtgenoot.

Met de wet van 28 maart 2007 creëerde de wetgever een erfrecht *ab intestato* voor samenwonenden, zij het uitsluitend voor samenwonenden die een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd, zoals ingevoerd door de wet van 23 november 1998.

Het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende heeft enkel betrekking op het vruchtgebruik van het onroerend goed dat tijdens het samenwonen het gezin tot gemeenschappelijke verblijfplaats diende en van het huisraad dat zich daarin bevindt.

Het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende is dus overduidelijk een stuk beperkter dan dat van de langstlevende echtgenoot.

Inzake de mogelijkheid tot omzetting van het vruchtgebruik, verkrijgt de langstlevende wettelijk samenwonende dezelfde rechten als de langstlevende echtgenoot om te vorderen dat het vruchtgebruik wordt omgezet hetzij in volle eigendom van met vruchtgebruik belaste goederen, hetzij in een geldsom, hetzij in een gewaarborgde en geïndexeerde rente. Ook kan het vruchtgebruik van het onroerend goed dat het gezin tot voornaamste woning diende en van het zich daarin bevindende huisraad, op verzoek van de blote eigenaar niet worden omgezet dan met instemming van de langstlevende wettelijk samenwonende.

De nieuwe wet verwijst inzake de mogelijkheid tot omzetting van het vruchtgebruik naar de regels inzake het vruchtgebruik van de langstlevende echtgenoot (artikel 745^{quater} tot 745^{septies} van het Burgerlijk Wetboek) en verklaart deze bepalingen van overeenkomstige toepassing voor de langstlevende wettelijk samenwonende.

De geschetste omzetting van het vruchtgebruik kan op verschillende manieren gebeuren. De meest gebruikte methode is zonder twijfel de afkoop van het vruchtgebruik tegen een bedrag dat de verdisconteerde waarde van de jaarlijkse opbrengst van het vruchtgebruik voorstelt.

In de praktijk worden echter verschillende regels, standpunten en tabellen gebruikt om tot de omzetting van het vruchtgebruik over te gaan. Het grote pro-

la valeur de l'usufruit. Le principe de base est que l'usufruit est estimé à sa valeur au jour de la conversion. L'estimation tient compte notamment, et aussi suivant les circonstances, de la valeur des biens, de leurs revenus, des dettes et charges qui les grèvent et de la durée de vie probable de l'usufruitier, le tout conformément aux dispositions du paragraphe 3 de l'article 745*sexies* du Code civil. Les critères légaux sont si larges que la base de départ n'est pas très stable. Il y a bien des tables dites forfaitaires mais le notaire ne peut pas non plus y recourir automatiquement dans tous les cas et en toutes circonstances.

D'après la synthèse faite par le professeur Verstraete, une série de lignes directrices ont été suggérées dans la doctrine :

— il convient de prendre en compte les revenus nets des biens; mais dans ce cas, comment évaluer un bien qui ne rapporte rien (par exemple une œuvre d'art ou un paquet d'actions parfois important sur lequel des droits de succession considérables ont été payés) ou qui génère même des revenus négatifs (par exemple une parcelle de terrain à bâtir) ?

— il convient de prendre en compte le produit normal: il se peut qu'à un moment donné, les taux d'intérêt soient fort élevés ou anormalement bas; en principe, la conversion s'applique pour de nombreuses années, si bien que l'on ne peut pas profiter d'une situation ponctuelle pour s'enrichir de façon illicite au détriment de l'autre, ni du côté du titulaire de l'usufruit, ni du côté des nus-proprétaires;

— pour la même raison, en cas de conversion partielle, l'on pourrait/devrait évaluer le produit moyen de tous les biens grevés d'usufruit; dans certains cas, l'on tient compte d'un revenu net potentiel de 3 à 4 %, qui dépend des taux d'intérêt alors en vigueur, et ainsi de suite;

— le produit n'est toutefois pas le seul critère: il faudra en outre tenir compte de la valeur vénale normale du bien;

— naturellement, il conviendra également de tenir compte de l'espérance de vie probable de l'usufruitier au moment de la conversion, en prenant en considération non seulement les tables de mortalité les plus récentes mais aussi, dans certaines circonstances, l'état de santé réel de l'usufruitier, mais uniquement, en tout cas suivant certaines décisions de jurisprudence, pour évaluer l'espérance de vie à la baisse, et non le contraire.

bleem is de waardebepaling van het vruchtgebruik. Het uitgangspunt is dat het vruchtgebruik wordt berekend volgens de waarde op de dag van de omzetting. Bij die oefening wordt onder meer en ook in functie van de omstandigheden, rekening gehouden met de waarde en de opbrengst van de goederen, de eraan verbonden schulden en lasten en de vermoedelijke levensduur van de vruchtgebruiker, dit alles volgens de bepalingen van artikel 745*sexies*, § 3, van het Burgerlijk Wetboek. Deze wettelijke criteria zijn zo ruim dat men nauwelijks over een honkvast uitgangspunt beschikt. Er zijn wel zogenaamd gevestigde forfaitaire tabellen voorhanden, maar de notaris kan ook niet zomaar in alle gevallen en onder gelijk welke omstandigheden automatisch een beroep doen op die tabellen.

Er worden volgens een synthese van professor Verstraete in de rechtsleer een hele reeks richtsnoeren geponeerd :

— men moet rekening houden met het netto-inkomen van de goederen; hierbij rijst de vraag hoe men zal schatten als een bepaald goed geen inkomsten oplevert (kunstwerken of soms belangrijke aandelenpakketten waarop zware erfenisrechten werden betaald) of zelfs een negatief inkomen (perceel bouwgrond bijvoorbeeld) genereert.

— men moet rekening houden met de normale opbrengst: het is mogelijk dat de rentevoeten op een gegeven ogenblik zeer hoog of abnormaal laag zijn; de omzetting heeft normaal gevolgen voor vele jaren zodat men geen misbruik mag maken van de situatie op een bepaald ogenblik om zich ongerechtvaardigd te verrijken ten koste van de andere, noch langs de kant van de titularis van het vruchtgebruik, noch langs de kant van de blote eigenaars;

— om dezelfde reden zou men bij een partiële omzetting een schatting kunnen/moeten maken van de gemiddelde opbrengst van alle met vruchtgebruik bezwaarde goederen; in een aantal gevallen houdt men rekening met een potentieel netto-inkomen van 3 à 4 %, afhankelijk van de op dat ogenblik geldende rentevoeten, en zo verder;

— de opbrengst is echter niet het enige criterium: er zal bijkomend ook rekening gehouden moeten worden met de normale verkoopwaarde van het goed;

— uiteraard dient ook rekening gehouden met de vermoedelijke levensverwachting van de vruchtgebruiker op het ogenblik van de omzetting, waarbij niet alleen de meest recente sterftetabellen moeten gehanteerd worden maar waarbij ook in sommige omstandigheden rekening kan worden gehouden met de werkelijke gezondheidstoestand van de vruchtgebruiker, tenminste, volgens sommige rechtspraak althans, om de levensverwachting lager in te schatten en niet omgekeerd.

L'évaluation pourra toujours être remise en question, si bien que la conversion sera toujours une pomme de discorde importante. Certes, l'on peut se baser sur les tables LEDOUX mais la loi ne les impose pas, si bien que leur utilisation pour parvenir à un accord dépend de la bonne volonté des parties concernées.

Il est manifeste que de telles ambiguïtés représentent une source de disputes et de contestations susceptibles de déboucher sur un conflit qui pourrait s'enliser inutilement. Ce constat illustre clairement comment une loi ambiguë peut ouvrir la voie à des querelles d'héritages. Par conséquent, il est clair qu'il faut impérativement remédier d'urgence à cette insécurité juridique en adoptant une réglementation constante, linéaire et uniforme.

C'est la raison pour laquelle il est proposé que le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres et après avoir consulté la Fédération royale du notariat belge, les modalités de la conversion de l'usufruit conformément au paragraphe 3 de l'article 745*sexies* du Code civil.

Ces modalités seront ensuite revues chaque année de la même façon, et publiées au *Moniteur belge*.

Nous avons opté pour un avis de la Fédération royale du notariat belge parce que cette profession est étroitement impliquée dans les conversions d'usufruit et qu'elle dispose assurément des dernières informations et évolutions en la matière. Bien entendu, le pouvoir exécutif pourra également consulter des experts pour recueillir des avis supplémentaires. Une doctrine abondante réclame d'ailleurs depuis longtemps des directives plus claires et plus précises, élaborées éventuellement par un groupe de travail interdisciplinaire. Dans la présente proposition, nous partons du principe que la Fédération royale du notariat belge rendra un avis faisant la synthèse des points de vue de tous les experts en la matière. L'actualisation annuelle permet quant à elle de garantir qu'il sera tenu compte, grâce aux critères fixés, des évolutions les plus récentes dans différents domaines.

*
* *

De schatting zal steeds in vraag kunnen gesteld worden, de omzetting blijft steeds een twistappel van formaat. Er zijn wel de LEDOUX-tabellen, maar deze zijn wettelijk niet opgelegd en het hangt van de goodwill van de betrokken partijen af of men op die basis al dan niet tot een akkoord komt.

Het is zonneklaar dat dergelijke onduidelijkheid een bron van ruzies en betwisting is, met een onnodig aanslepend conflict tot gevolg. Een duidelijk voorbeeld van hoe een onduidelijke wet een bron is van vechterfenissen. Het is dus duidelijk noodzakelijk en dringend dat de rechtsonzekerheid in deze vervangen wordt door een vaststaande rechtlijnige en eenvormige regelgeving.

Daarom wordt voorgesteld dat de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na raadpleging van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, de nadere regels bepaalt voor de omzetting van het vruchtgebruik, overeenkomstig artikel 745*sexies*, § 3, van het Burgerlijk Wetboek.

Op dezelfde wijze worden deze regels dan jaarlijks herzien en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*.

Er wordt geopteerd voor een advies door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, omdat deze beroepsgroep bijzonder nauw betrokken is bij de gevallen van omzetting van vruchtgebruik, en zonder meer beschikt over alle actuele informatie en evoluties ter zake. Uiteraard kan de uitvoerende macht ook bijkomende adviezen inwinnen bij deskundigen. In heel wat rechtsleer wordt trouwens al lang gepleit voor duidelijkere en preciezere richtlijnen die eventueel door een interdisciplinaire werkgroep zouden worden uitgewerkt. In dit voorstel wordt er van uitgegaan dat in het advies van de Koninklijke Federatie van de Belgische Notarissen een synthese zal gemaakt worden van de visie van alle deskundigen ter zake. De jaarlijkse actualisering is dan weer een waarborg om middels de vastgestelde criteria gelijke tred te houden met de recentste evoluties op diverse vlakken.

Guy SWENNEN.

*
* *

PROPOSITION DE LOI

 Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 745^{sexies} du Code civil, inséré par la loi du 14 mai 1981, est complété par un paragraphe 5, rédigé comme suit :

« § 5. Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres et après avoir consulté la Fédération royale du notariat belge, les modalités de la conversion de l'usufruit conformément au paragraphe 3.

Ces modalités seront ensuite revues chaque année de la même façon, et publiées au *Moniteur belge*. »

24 septembre 2010.

WETSVOORSTEL

 Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 745^{sexies} van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 mei 1981, wordt aangevuld met een paragraaf 5, luidende :

« § 5. De Koning bepaalt de nadere regels voor de omzetting van het vruchtgebruik overeenkomstig paragraaf 3 bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na raadpleging van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

Op dezelfde wijze worden deze regels jaarlijks herzien en gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad*. »

24 september 2010.

Guy SWENNEN.